

ARABAKO GAZTEEN PANORAMIKA

1. Aurkezpena

2. Adierazleen koadroa

3. Euskadiko panoramika

4. Arabako panoramika

5. Bizkaiko panoramika

6. Gipuzkoako panoramika

7. Datu base interaktiboa

Demografia eta biztanleria

- EUSTATen datuen arabera, 2015eko urtarrilaren 1ean, 15 eta 29 urte bitarteko 43.158 pertsona zeuden Araban. Datu hori are esanguratsuagoa da 2000ko datuarekin alderatuta, urte hartan 15 eta 29 urte bitarteko 65.064 pertsona baitzeuden.
- Gazteen indizea (hau da, biztanle guztietatik zenbat diren 15 eta 29 urte bitartekoak) beste minimo historiko batera jaitsi da; hots, % 13,4. Indize hori ia 10 puntu jaitsi da 2000ko % 23tik. Araba Euskadiko batez bestekoaren gainetik (13,2) dago.
- Gazte atzeritarren kopurua ere murriztu da eta 2015ean 6610 pertsonakoa da, 2010ean 8882 zelarrik.
- 2015eko Arabako gazteen migrazio-saldoa positiboa da, 303 pertsonakoa hain zuzen ere.
- 64 urtetik gorakoen gaineko gazteen ratioak txikitzen jarraitzen du, bizi-itxaropena handitzen den hein berean. 2015ean, Araban, 68,9 gaztekoa da indizea 64 urtetik gorako 100 nagusiko. Beheranzko joera antzematen da 2000tik, argi eta garbi, urte hartan 149,8koa baitzen; hau da, 15 eta 29 urte bitarteko pertsona gehiago zegoen, 64 urtetik gorakoak baino. Joera hau hiru lurralde historikoetan gertatzen da.
- Lehenbizikoz ama izateko batez besteko adina gero eta altuagoa da, eta 32 urtetik hurbil dago Araban (31,8). Balore hau 2000ean 30,9koa zen eta balio hauetan mantendu da azken 15 urteetan.

Hezkuntza

- 2014an, Araban eskola uzten dutenen tasa (alegia, 18 eta 24 urte bitarteko biztanleetatik zenbaterik amaitu duten gehienez Derrigorrezko Bigarren Hezkuntza baina, inkestari erantzun aurreko lau asteetan, ez duten bestelako ikasketa edo prestakuntzarik jaso) % 5,3koa zen. Euskadiko batez bestekotik (% 7,5) behera agertzen da Araba tasa honetan.
- Bigarren Hezkuntza amaitu dutenen tasak gora egin du apur bat Euskadin, eta hala egin du ere Araban. 2013an % 84,7k behintzat Bigarren Hezkuntza amaituta bazuten, 2014an gora egin du % 88rarte.
- Goi-mailako hezkuntzako titulazioa lortzen dutenen kopuruak (hau da, 30 eta 34 urte bitarteko zenbat gaztek duten hirugarren mailako titulazioa, unibertsitatekoa edo goi-mailako prestakuntza-zikloetakoa) beheraka egin du Araban azken bi urteetan 2013ko % 44,9tik 2014ko % 41,7ra pasatu da eta.
- Euskararen jakite-mailak gora egin du Araban, % 41,2tik (2004) % 53,4ra (2014). Hala ere, Euskadiko batez bestekotik 10 puntu behera dago.
- Ingelesaren jakite-mailari dagokionez, ostera, Araba da Euskadiko lurralde historikoen artean portzentaje handiena lortzen duena (% 56,4); Euskadiko batez bestekoa % 54,4 da.
- Euskararen eta ingelesaren jakite-mailak gora egitearen ondorioz, hiruetautasun-tasa (hau da, Euskadin 15 eta 29 urte bitarteko zenbat gaztek egiten duten ondo euskaraz, gaztelaniaz eta ingelesez) % 14,2tik (2009) % 29,6ra (2014) pasatu da.

ARABAKO GAZTEEN PANORAMIKA

1. Aurkezpena

2. Adierazleen koadroa

3. Euskadiko panoramika

4. Arabako panoramika

5. Bizkaiko panoramika

6. Gipuzkoako panoramika

7. Datu base interaktiboa

Enplegua eta egoera ekonomikoa

- 16 eta 29 urte bitarteko Euskadiko gazteen jarduera-tasa % 51,4koa da; hau da, Euskadiko gazteen erdiak baino gehiago lanean ari dira, edo lan egiteko prest daude. Araba batez bestekoaren gainetik dago, % 54,3ko jarduera-tasa izanik.
- Arabako enplegu-tasa (hau da, zenbat pertsonak duten lana) ere Euskadiren batez bestekotik gora dabil (% 38,4 eta % 37,1). Hala ere, 2008ko datuak aztertzen baditugu, % 50etik gora zenean (% 55,2 hain zuzen ere), joera negatiboa dela antzeman egingo dugu.
- Arabako gazteriaren langabezia-tasa 2015ean % 29,2koa da, Euskadiko batez bestekotik gora (% 27,9). Gipuzkoa da langabezia-tasa txikiena duen lurralde historikoa (% 25,7).
- Hala ere, iraupen luzeko langabezia-tasa (hau da, zenbat gaztek daramatzaten hamabi hilabete baino gehiago jarraian lanik gabe) Araban Euskadin baino zertxobait baxuagoa da (% 9,3 eta % 10,7 hurrenez hurren).
- Araban lan egiten duten hiru lagunetik ia batek lanaldi partzialean egiten du 2015ean (% 30,3). Euskadin gertatzen denaren parekoa (% 30,7).
- Arabako 15 eta 29 urte bitarteko % 47,1ek uste du hurrengo urtean lanpostua galtzeko edo lan-baldintzak prekarizatzeko arriskua dagoela.
- Araban, 16 eta 29 urte bitarteko gazteen batez besteko soldata garbia, hilean, 1105,6 eurokoa da. Hemen Araba beste bi lurralde historikoen aurretik agertzen da, Bizkaiko gazteen batez besteko soldata 956,6 eurokoa baita; Gipuzkoakoena, aldiz, 1014,1 eurokoa.
- 16 eta 34 urteko 1000 landueneko ezbehar tasa Araban 46,1ekoa da. Euskadiko batez bestekoa 36,4koa izanik, argi dago Arabaren balorea negatiboa dela.
- Arabako gazte landunen % 56,2k diote beren lana oso edo nahiko lotuta dagoela duten prestakuntzarekin.
- Nahiz eta gazteen lan-merkatuaren baldintzekin erlazionatutako adierazleak datu negatiboak erakutsi, ikasketak amaitu eta prestakuntza akademikoari lotutako lana aurkitzeko itzaropena handia da, % 59,5k hala uste du eta.
- Araban, nahitaez atzerrira emigratzeko probabilitatea % 14,2koa da.

ARABAKO GAZTEEN PANORAMIKA

1. Aurkezpena

2. Adierazleen koadroa

3. Euskadiko panoramika

4. Arabako panoramika

5. Bizkaiko panoramika

6. Gipuzkoako panoramika

7. Datu base interaktiboa

Emantzipazioa eta etxebizitza

- 2015ean, Arabako 18 eta 34 urte bitartekoen emantzipazio-tasa % 41koa da.
- Arabako gazteen emantzipazio-tasa 2015ean Euskadikoaren gainetik geratu da (% 40,9) baina Espainiakoaren atzetik (% 41,6).
- Azken datuaren arabera (2011), emantzipatzeko batez besteko adina Araban 29,4 urtekoa da. Balio hau Espainiakoa (28,5) baino zertxobait altuagoa da eta 28en EBko beste estatu kide batzuetakoa baino askoz handiagoa ere, besteak beste, Suedia (20,3), Danimarka (21,0) eta Finlandia (21,9).
- Gazteak emantzipatu ahal izateko eragozpen handiena etxebizitza eskuratzea da (jabetzan edo alokairuan), eta, horrekin batera, lan-egonkortasuna eta prekarietatea egotea. Horrela, 2015ean, Araban, etxebizitza jabetzan eskuratzea diru-sarreraren % 45,4 kostatzen zaie bakarrik emantzipatu nahi duten 18 eta 34 urte bitartekoei. Kostu hori handiagoa da Gipuzkoan (% 58,0) eta Bizkaian (% 52,2).
- Etxebizitza alokairuan eskuratzearen kostua, Araban eta beste bi lurralde historikoetan, jabetzan eskuratzearena baino are handiagoa da. Horrela, 18 eta 34 urte bitarteko Arabako gazteek beren diru-sarreraren % 54,1 bideratu beharko lukete alokairua ordaintzera.
- 2015ean, Araban emantzipatuta dauden 18 eta 34 urte bitarteko gazteen % 48 alokairuan bizi ziren. Araba da modu honetan emantzipatuta dauden kopuru baxuena lortzen duen lurralde historikoa: Euskadiko kopurua % 55,3koa da eta Gipuzkoakoa % 57,3koa. Azken bi hamarkadetako bilakaera aztertuz gero, aldaketa nabaria dago emantzipatzeko moduan; 1991n, 18 eta 34 urte bitarteko Arabako pertsonen % 6,3 soilik bizi ziren alokairuan, baina portzentaje hori 2006an % 21,9ra pasa zen eta 2011n % 33,4ra.
- Etxebizitzaren gastuak ordaintzeko zailtasunek (hau da, emantzipatutako zenbat pertsonak dituzten zailtasunak etxebizitzaren gastuak ordaintzeko, tartean alokairua, hipoteka-kuota, argi edo uraren ordainagiriak, etab.) emantzipatuta dauden 18 eta 34 urte bitartekoen % 21,0ri eragiten diete Araban 2015ean. Portzentaje hori apur bat txikitu da 2013tik; urte hartan, etxebizitzaren gastuak ordaintzeko zailtasunak zituztenen portzentajea % 30,4koa zen.
- Araban emantzipatutako gazteen % 17k diru-sarreraren % 40 bideratzen dute etxebizitza-gastuak ordaintzera, eta horrek ahalegin ekonomiko handiegia egitea dakarkie.
- Emantzipatu ondoren sortutako arazo ekonomikoak direla medio gurasoen etxera itzuli behar izan duten Arabako 18 eta 34 urte bitarteko gazteen portzentajea % 2,1ekoa izan zen 2015ean.
- Emantzipazioa zapuzteko aukerak (hau da, zenbatek ezin izango duten emantzipatu, nahi izanda ere, eta zenbatek itzuli beharko duten, nahitaez, gurasoen etxera), behera egin du Araban 2013 eta 2015 artean, % 45,9tik % 43,4ra.
- Araban emantzipatu gabe dauden 18 eta 34 urte bitarteko gazteen artean alokairuaren aukerak gora egiten du emantzipatu nahi izanez gero. 2011n % 25,7 ziren baina 2015ean % 56,5era heltzen da. Joera hau hiru lurralde historikoetan gertatzen da.

ARABAKO GAZTEEN PANORAMIKA

1. Aurkezpena

2. Adierazleen koadroa

3. Euskadiko panoramika

4. Arabako panoramika

5. Bizkaiko panoramika

6. Gipuzkoako panoramika

7. Datu base interaktiboa

Osasuna

- EAEko gazteek beren osasunaz duten pertzepzioak egonkor jarraitzen du, baina joera positiboa hartu du azken urteotan. 2002an, Euskadiko gazteen % 5,8k uste zuen ez zutela osasun ona (erdipurdikoa, txarra edo oso txarra), baina 2013an portzentaje hori % 4,6ra jaitsi da. Araba da, hiru lurralde historikoen artean, beraien osasuna txartzat hartzen duten gazteen kopuru baxuena duena (% 3,1).
- Era berean, osasun-arazo kronikoen portzentajeak itzelezko beherakada eman du Arabako gazteen artean, 2002ko % 22,1tik 2013ko % 10ra pasatu baita. Balio hau are esanguratsuagoa da Euskadikoarekin alderatuz (% 20,7).
- Osasun mentalari dagokionez, Arabako gazteen % 10,9k diote noizbait izan dutela antsietate edo depresioa, Euskadiko batez bestekotik behera (% 13,7).
- Arabako gazte gehienek (% 76,1) egiten dute astero jarduera fisikoren bat, bizia edo neurrizkoa.
- Obesitate-tasa kalkulatzeko, formula hau erabiltzen da: pisua (kg-tan) / altuera (m-tan) ber bi. Arabako gazteei dagokienez, tasa hau ia bikoiztu egin da 2007ko % 3,2 eta 2013ko % 6,3 artean. Euskadiko balio orokorra % 5,4 da.
- GIB infekzio berriek (adin-talde bereko 10 000 gazteko tasaren arabera kalkulaturakoek) balio txikiak izaten jarraitzen dute. 2015ean, tasa hori Arabako gazteen artean 1,4koa da.
- Haurdunaldia borondatez eten duten 15 eta 29 urte bitarteko emakumeen kopurua (adin-tarte bereko 1000 emakumetik) 10,8koa izan da 2014an Araban. Euskadin, ostera, 11,8koa.
- Haurduntza adoleszenteen tasak 15 eta 17 urte bitarteko emakumeen artean urtebetean jaio den haur kopurua eta borondatez eten den haurdunaldi kopurua biltzen ditu, adin-tarte bereko 1000 emakumeko. 2014an tasa hori 9,9koa da, Euskadin berriz, 7,6.
- Arabako 15 eta 29 urte bitartekoen artean trafiko-istripuen ondoriozko hilkortasun-tasa, adin-tarte bereko 100 000 pertsonako, 2,3koa da. 2005ean tasa horren balioa 26,3koa zela kontutan hartzen badugu, balioa txikitat jo dezakegu.

ARABAKO GAZTEEN PANORAMIKA

1. Aurkezpena

2. Adierazleen koadroa

3. Euskadiko panoramika

4. Arabako panoramika

5. Bizkaiko panoramika

6. Gipuzkoako panoramika

7. Datu base interaktiboa

Aisia, kultura eta kirola

- 2012an Arabako gazteen % 40,5 kontzerturen batean egonak ziren aurreko hiru hilabeteetan.
- % 45,9k aisialdiko jarduera artistikoren bat egin ohi zuten (esaterako, argazkilaritza edo pintura).
- % 59,5k erregulartasunez irakurtzen zuten (libururen bat hilean), nahitaez irakurri beharrekoaz gain.
- 2012an, Arabako gazteen % 41,4k kirola egiten zuten gutxienez astean hirutan.
- Arabako gazteen % 25,7k astean 15 ordu baino gehiago ematen zituzten Interneten.
- Araban lonja daukaten gazteen portzentajeak gora egin du 2013 eta 2015 artean, % 16,4tik % 17,7ra pasatuz. Praktika hau kopuru gutxiago baten ematen da Araban Euskadirekin alderatuz (% 20,2).
- Arabako gazteek lagunekin erabiltzen duten hizkuntzari dagokionez, % 26,1ek euskara erabiltzen dute. Euskararen erabilera Araban Euskadiko batez bestekotik asko aldentzen da (% 42), batez ere Gipuzkoak lortzen duen portzentajea arrazoi (% 59,3).

Balioak eta jarrerak

- Arabako gazteen % 45,6k dute beren burua fedegabetzat edo agnostikotzat. Gipuzkoako gazteekiko aldea ia 20 puntukoa da (% 64).
- Arabako gazte gehienei ondo iruditzen zaie sexu bereko pertsonak ezkontzea (% 82,9), sexu-aldaketa egitea (% 77,8), askatasunez eta borondatez abortatzea (% 78,9), eutanasia egitea (% 71,6) eta kanabisa legezkotzea (% 51,8).
- Arabako 15 eta 29 urte bitarteko % 46,9 elkarteren bateko kide da. Portzentaje hau Euskadiko batez bestekoa baino askoz handiagoa da (% 34,1).
- Arabako gazteek politikan duten interesa 2014an % 23koa da, hau da, politikan interes handia edo dezente dutenen portzentajea. Euskadiko batez bestekoa zertxobait altuagoa da (% 29).
- Arabako gazteen % 58,3k aldaketa soziala nahi dute. Portzentaje hau hiru lurralde historikoen artean baxuena da.
- Arabako gazteen % 6,8k borondatezko lana egiten dute.
- Emakumeen aurkako indarkeriaren adierazleak (hau da, 15 eta 29 urte bitarteko zenbat emakumek salatu duten beren aurkako indarkeria, adin-tarte bereko 1000 emakumeko) balio konstanteei eutsi die azken urteotan. 2015ean Araban, 15 eta 29 urte bitarteko emakumeen aurkako indarkeria 8,5ekoa da.

ARABAKO GAZTEEN PANORAMIKA

1. Aurkezpena

2. Adierazleen koadroa

3. Euskadiko panoramika

4. Arabako panoramika

5. Bizkaiko panoramika

6. Gipuzkoako panoramika

7. Datu base interaktiboa

- Arabako gazteen % 21,8k garraio publikoan egiten dituzte joan-etorriak egunero, Euskadiko portzentajetik nahikotxo aldentuta (% 37,2). Baina bizikletaren erabilerari dagokionez, ostera, Araban % 17,2ko portzentajea lortzen da, Euskadiko batez bestekoa % 9,6 izanik.
- Gogobetetasun pertsonalaren indizea (hau da, nola baloratzen duten gazteek beren egoera) 7,2koa izan da 2015ean Euskadin. Araban, aldiz, 7,1ekoa.
- Adin hori zutenean gurasoak baino egoera hobean daudela dioten gazteen portzentajea neurtzen duen adierazleak beherako joera du 2008tik Araban, % 82,3 zenean. 2011n % 63,3ra pasatu zen, 2013an % 55,2ra eta 2015ean % 52,3ra.
- Etorkizunarekiko konfiantza-indizea adierazle sintetiko bat da, eta adierazten du 15 eta 29 urte bitarteko gazteek nola ikusten dituzten bost urte barru beren egoera pertsonala, gazteen egoera eta Euskadiren egoera. Adierazle horren emaitza 0 eta 100 bitartean dago. 2013an, % 63,8koa izan zen, eta 2015ean, berriz, % 73,9koa. Arabako portzentajea 2015ean % 74koa da.

